

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 29/2018
04.10.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „АА“ из ..., ..., чији је пуномоћник Миодраг Васиљевић, адвокат из ..., ул. ... бр. ..., против туженог ББ из ..., ул. ... бр. ... чији је пуномоћник Живорад Иконовић, адвокат из ..., ул. ... бр. ..., ради утврђења и накнаде штете, вредност предмета спора по тужби 11.000.000,00 динара и по противтужби 283.431 евра, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4207/17 од 18.10.2017. године, у седници већа одржаној 04.10.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4207/17 од 18.10.2017. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 375/16 од 08.05.2017. године усвојен је тужбени захтев и утврђено да је ништав Уговор о купопродаји стана бр. ..., површине 53,25 м², на ... спрату зграде са грађевинском ознаком објекат ..., на кат. парцели бр. ..., уписаној у ЗКУЛ бр. ..., КО ..., у ..., ул. ... бр. ... и једног гаражног места у истој згради, означеног бројем ..., закључен између тужиоца као продавца и туженог као купца 09.05.2007. године и оверен пред Петим општинским судом у Београду Ов У ставу II изреке, обавезан је тужени да тужиоцу преда у посед у искључиву државину предметни стан испражњен од свих лица и ствари и гаражно место у истој згради са ознаком броја 14. У ставу III изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог којим је тражио да се тужилац обавезе да туженом на име неплаћених закупнина за закуп непокретности које се налазе у ул. ... бр. ... у ... за период од 01.02.2002. до 01.07.2007. године исплати износ од 283.431 евра, са законском затезном каматом од 13.08.2015. године. У ставу IV изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.944.150,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4207/17 од 18.10.2017. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни касациони суд је испитао ревизијом побијану пресуду у границама ревизијских разлога предвиђених одредбом члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, 72/11...55/14) и установио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Ревизијски наводи којима се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона, нису разматрани јер ова битна повреда није прописана као ревизијски разлог у члану 407. Ревизијски наводи којима се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. нису основани. Другостепени суд је правилно испитао првостепену пресуду у границама жалбених разлога. Оценио је релевантне жалбене наводе и дао јасне разлоге за донету одлуку.

Предмет тужбеног захтева је утврђење да је ништав Уговор о купопродаји стана који се налази у ул. ... бр. ..., у ... и једног гаражног места у истој згради са ознаком број Предмет тужбеног захтева је и обавезивање туженог да тужиоцу преда предметни стан и гаражно место у посед.

Предмет противтужбеног захтева је потраживање туженог према тужиоцу у износу од 283.431,00 евра на име закупнине за коришћење непокретности у ул. ... бр. ..., у периоду од 01.02.2002. године до 01.07.2007. године, са затезном каматом од 13.08.2015. године.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је био један од оснивача тужиоца са уделом од 75 % и његов директор са неограниченим овлашћењем. Други оснивач је било Предузеће „ВВ“, ..., из ... са уделом од 25%. Између туженог као закуподавца и тужиоца као закупца чији је пуномоћник ББ закључен је 01.02.2002. године Уговор о закупу. Предмет уговора је закуп пословног простора у ... у кући укупне површине 40 м². Одредбом члана 2. Уговора предвиђено је да закуп почиње да тече даном закључења а одредбом члана 5. да купац неће исплаћивати месечну закупнину уз обавезу закупца да као чинидбу по том уговору закуподавцу у периоду од наредних пет година од закључења уговора реши стамбено питање. Ако ову обавезу не испуни дужан је да закуподавцу за период закупа од пет година плати целокупни износ закупнине са законском затезном каматом. Између туженог и „ВВ“, чији је директор и власник ГГ из је 09.10.2006. године закључен Уговор о приступању оснивача и преносу удела и оснивачких права. Предвиђено је да ГГ приступа и стиче удео код тужиоца. Тужени уз сагласност „ВВ“, преноси ГГ свој оснивачки улог и права код тужиоца у износу од 2.500 УСД, у динарској противвредности 143.541,50 динара, на дан 29.09.2003. године. ГГ постоје оснивач и власник 50% удела код тужиоца, а тужени након извршеног преноса остаје оснивач и власник 25% удела. Уговор је оверен код Четвртог општинског суда у Београду Ов ... од 09.10.2006. године. Између оснивача и чланова тужиоца, закључен је 12.10.2006. године Уговор о организовању тужиоца ради усклађивања са Законом о привредним друштвима. Предвиђено је да директора

тужиоца именује скупштина друштва својом одлуком. Скупштину друштва чине чланови и она између осталог одлучује о одобрењу правних послова директора друштва и других лица као и о стицању, продаји, давању у закуп, залагању и другом располагању имовине велике вредности, у складу са законом. Директор Друштва заступа Друштво, спроводи одлуке скупштине и исти је одговоран за вођење пословних књига као и унутрашњи надзор. Уговор је снабдевен потписима оснивача и чланова и печатом тужиоца, а оверен је 18.10.2006 године. Према садржини решења Агенције за привредне регистре од 15.11.2006. године, удео туженог у основном капиталу тужиоца износи 28,37%, удео предузећа „ВВ” 28,37, а удео ГГ 43,26%. Решењем Агенције за привредне регистре од 13.07.2007. године, регистроване су промене седишта тужиоца, скраћеног пословног назива Друштва и промена директора односно заступника, тако што се брише тужени а уписује ДД, као директор са неограниченим овлашћењем. Даље је утврђено да је између тужиоца као купца и Предузећа „ЂЂ“ из ..., као продавца 09.05.2007. године закључен Уговор о купопродаји спорног стана са гаражним местом, који је оверен под бројем Ов Уговорена купопродајна цена је 150.777,50 евра. Између тужиоца, кога је као директор заступао тужени, у својству продавца и туженог у својству купца закључен је 09.05.2007. године Уговор о купопродаји предметног стана и гаражног места који је оверен код Петог општинског суда у Београду под Ов ... од 09.05.2007. године. У том уговору је наведено да његовим закључењем престају сва потраживања купца туженог према продавцу тужиоцу по основу Уговора о закупу пословног простора од 01.02.2002. године.

Из садржине исказа заступника тужиоца и саслушаног сведока ЕЕ утврђено је да је спорни стан имовина тужиоца, да тужилац нема дуговања према туженом, а да је постојало дуговање туженог према ГГ и „ВВ”. Из садржине исказа сведока ГГ утврђено је да није дао сагласност за закључење спорног уговора о купопродаји. Стан је био предмет компензације са Предузећем „ЂЂ“ коме је тужилац испоручио инсталационе цеви. Противвредност стана је 150.000,00 евра. Исти је био намењен за продају, ради исплате дуга тужиоца према „ВВ”, у износу од 600.000,00 евра. Допис на који се позива тужени, који се потписала ЖЖ, није сачињен на начин уобичајен за пословање у Према својој овереној изјави ЖЖ о истом није имала сазнања, нити је била овлашћена да такав допис сачини.

На темељу тако утврђених чињеница нижестепени судови су закључили да је спорни Уговор о купопродаји стана ништав. Тужилац и тужени се сматрају повезаним лицима а за одобрење правног посла из сукоба интереса нису испуњени законски услови. Предметни стан и гаражно место су били предмет компензације у оквиру обављања привредне делатности тужиоца. Тужилац је Предузећу „ЂЂ“ ... испоручио робу – инсталационе цеви а наведено предузеће се обавезало да тужиоцу преда стан чија вредност одговара противвредности испоручених цеви. У време закључења спорног уговора чланови тужиоца били су тужени ББ са уделом од 28,37% „ВВ”, из .. са уделом од 28,37% и ГГ са уделом од 43,26%, који су чинили скупштину друштва. Приликом закључења спорног Уговора о купопродаји изостала је сагласност већине чланова скупштине. Тужилац је закључио уговор са лицем које се налази у сукобу интереса јер је у време закључења спорног уговора тужени био законски заступник тужиоца. При том тужени није доказао да је уговор закључен у доброј вери, нити да је одобрен у складу са одредбом члана 35. Закона о привредним друштвима.

Нижестепени судови су закључили и да није основан противтужбени захтев. Тужилац и тужени током периода од 01.02.2002. до 01.07.2007. године нису били у закуподавном односу. Уговор о закупу на који се тужени позива није ни настао већ је сачињен за потребе поступка. Пошто је фиктиван, није могао да произведе обавезу на страни тужиоца. Из наведених разлога одбијен је противтужбени захтев.

Према оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су усвојили тужбени, а одбили противтужбени захтев.

Заступници друштва према одредби члана 31. Закона о привредним друштвима (Сл. Гласник РС бр. 125/04) спадају у лица која имају дужност према друштву. Дужни су да раде у интересу друштва и да према друштву поступају савесно и лојално. Према одредбама члана 34. став 1. тачка 1. Закона лични интерес лица које има дужност према друштву постоји ако је уговорна страна у правном послу са привредним друштвом. Према одредби члана 35. став 1. тачка 2. Закона лице које закључује правни посао са привредним друштвом не повређује правило сукоба интереса ако је правни посао одобрен у доброј вери већином гласова скупштине чланова који немају лични интерес (у случају друштва са ограниченом одговорношћу). Према одредби става 4. овог члана Закона нема повреде правила сукоба интереса ако лице (које има дужност према друштву) докаже да је правни посао у време закључења или извршења у интересу друштва. Правни посао у коме постоји сукоб интереса који није одобрен на законом прописан начин или за који није пружен доказ да је у време закључења или извршења у интересу друштва, ништав је по изричитој одредби члана 35. став 5. Закона.

У конкретном случају тужени је у време закључења спорног Уговора о купопродаји спадао у круг лица која имају дужност према привредном друштву, тужиоцу. Уговор је потписао као физичко лице у својству купца и као директор тужиоца у својству продавца. Ради се о правном послу у коме постоји сукоб интереса. Правни посао није одобрен у складу са одредбом члана 35. став 1. и 2. Закона о привредним друштвима нити је тужени доказао да је правни посао у време закључења био у интересу друштва тужиоца.

Неосновано је ревизијско позивање на допис од 23.06.2006. године, као доказ о одобреном располагању од стране већинских чланова тужиоца који немају лични интерес. Тај допис је оспорен од стране ГГ, власника са 43,26% удела у имовини тужиоца и заступника истог у Друштву „ВВ” са уделом од 28,37%. Осим тога, према садржини оверене изјаве, веродостојност тог дописа спори и његов потписник ЖЖ, са становишта истинитости текста и њених овлашћења да сачини такав текст. При томе, одобрење у складу са одредбом члана 35. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима којим се искључује повреда сукоба интереса и одговорност за накнаду штете, може се дати само у форми одлуке скупштине друштва донетој већином гласова чланова који немају лични интерес. Спорни допис не представља одлуку скупштине. Већински чланови друштва споре његову садржину. Зато се не може прихватити ревизијска тврдња да је тим дописом одобрено закључење спорног уговора о купопродаји. Стога је сагласно одредби члана 35. став 5. Закона о привредним друштвима такав уговор апсолутно ништав.

Неоснована је и ревизијска тврдња да је спорни уговор о купопродаји стана закључен у интересу тужиоца. Ту чињеницу тужени није доказао. Тужени није доказао ни постојање обавезе тужиоца да му исплати закупнину за коришћење пословног простора, коју потражује у овом спору. Напротив, он је на записнику од 11.06.2009. године изричито изјавио да са тужиоцем није ни уговорено плаћање закупнине. То је потврдио и сведок ГГ, уз тврдњу да су туженом по основу коришћења пословног простора плаћени трошкови канцеларије и његове плате у ... у износу од 100.000 евра. Осим тога, у пословној документацији тужиоца нема евидентираног дуга по основу закупнине, као ни уговора о закупу на који се тужени позива. Стога је правилан закључак нижестепених судова да предметни стан представља део компензационог дуга тужиоцу од стране предузећа „БЂ“ које је имало дуг према тужиоцу за испоручену робу. То указује да се преносом стана туженом уместо тужиоцу не чини корист тужиоцу, већ се умањује његово потраживање према продавцу стана по основу испорученог материјала у износу противвредности стана од 150.000 евра.

Правилан је и закључак нижестепених судова да спорни уговор о закупу не производи правно дејство из разлога што је закључен од стране туженог уз злоупотребу овлашћења са циљем да се фиктивно прикаже дуг тужиоца према њему по основу закупа. Да се ради о злоупотреби потврђује се и исказом сведока ЗЗ која је означена као потписник уговора од 01.02.2002. године, иако је тек 2005. године постала заменик директора тужиоца. Супротан закључак се не може извести ни из чињенице да је у уговору о купопродаји од 2005. године наведено да престају обавезе по уговору о закупу од 2002. године, јер се ради о уговору чији је текст сачинио тужени у својству купца и заступника продавца – тужиоца. Стога је исти био у могућности да у тај уговор унесе и наведену одредбу и накнадно сачини спорни уговор о закупу са ранијим датумом у односу на закључени купопродајни уговор од 2007. године.

Спорни уговор о закупу је закључен уз одсуство воље тужиоца, злоупотребом овлашћења од стране туженог. Изостала је сагласност воља у уговору означених страна. Из тог разлога, а сходно одредби члана 26. Закона о облигационим односима не може се сматрати да је тај уговор стварно закључен и да производи правно дејство.

Тачна је ревизијска тврдња да се изведеним доказима потврђује чињеница коришћења пословног простора туженог од стране тужиоца. Али се не може прихватити тврдња да је тек са проглашавањем ништавости купопродајног уговора чија је ништавост утврђена пресудом од 09.05.2007. године активирана обавеза тужиоца да плати закупнину по уговору од 2002. године. Ово из разлога, што је уговор о закупу из 2002. године није ни настао, па се ни наводна обавеза утврђена тим уговором није могла активирати. Тужени је морао доказати да је са тужиоцем уговорено плаћање закупнине али он то није учинио. Штавише и да је обавеза плаћања закупнине била уговорена, такво потраживање је застарело у складу са одредбом члана 375. Закона о облигационим односима која регулише да је рок застарелости потраживања на име закупнине три године. Наиме, потраживање по том основу је утужено за период од 2002. до јуна 2007. године, док је противтужба поднета 13.08.2015. године.

Из тих разлога Врховни касациони суд је на темељу одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић